

یادداشت

چگونه می‌توان عملکرد تولیدی و تولیدمثلی گاوهای شیری را همزمان افزایش داد؟

دکتر عیسی دیرنده*

۱ دانشیار گرایش فیزیولوژی دام، گروه مهندسی علوم دامی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، مازندران، ایران

امروزه مشخص شده است که سازه‌های زیادی مانند بیماری، تغذیه، ژنتیک و محیط بر عملکرد تولیدی گاوهای شیری اثر دارند. عوامل ذکر شده و تولید شیر نیز عملکرد تولیدمثلی دام‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ این موضوع سبب شده است تا مدیریت تولیدمثل گاوهای شیری بسیار پیچیده و دشوار باشد.

بقای یک واحد پرورش گاو شیری به تولیدمثل وابسته است و تأخیر در آبستنی، زیان‌های زیادی به گاودار وارد می‌کند. بر اساس آخرین بررسی‌های انجام شده در داخل کشور، برای یک گاو با تولید روزانه ۴۵ کیلوگرم، هر روز تأخیر در آبستنی در اولین، دومین و سومین ماه پس از روز ۱۱۰ شیردهی، به ترتیب ۲۵۴۰۰۵، ۵۱۱۶۱۲ و ۷۲۵۹۵۷ ریال زیان اقتصادی ایجاد خواهد کرد که بخش عمده آن مربوط به هزینه خوراک است. با توجه به افزایش قیمت نهاده‌های دامی در کشور، این زیان در سال‌های اخیر چندین برابر شده است و با توجه به آثار جنگ روسیه و اوکراین بر قیمت جهانی نهاده‌ها و حذف ارز ترجیحی در بودجه سال ۱۴۰۱ کشور، این زیان‌ها دوجندان خواهد شد. بنابراین، توجه ویژه به تولیدمثل گله‌ها ضروری است و رویکرد سنتی به مدیریت تولیدمثل که تنها مبتنی بر پایش داده‌های گذشته‌نگر مانند روزهای باز یا فاصله گوساله‌زایی است، باید تغییر کند.

سلامت و آسایش دام یکی از اساسی‌ترین و به طور همزمان، آسان‌ترین جنبه‌های مدیریت گله است که متأسفانه در واحدهای پرورش گاو شیری چندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد. در پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، گزارش شده است که توجه به سلامت و رفاه دام سبب افزایش همزمان عملکرد تولیدی و تولیدمثلی می‌شود. افزایش تولید شیر ناشی از بهبود آسایش دام، نه تنها بر عملکرد تولیدمثلی اثر منفی نخواهد داشت، بلکه سبب بهبود آن نیز خواهد شد. جالب توجه آن که در بسیاری از موارد، بهبود سلامت و آسایش دام با صرف هزینه‌های اندک ممکن است. بنابراین به نظر می‌رسد که آشنایی با رفتار گاو شیری و توجه بیشتر به موضوع رفتارشناسی حیوان، به مدیران گاوداری‌های شیری بسیار کمک خواهد کرد تا آسایش دام را بهتر تأمین کنند و با بهبود همزمان عملکرد تولیدمثلی، سودآوری گاوداری را افزایش دهند.

*نویسنده مسئول: e.dirandeh@sanru.ac.ir

بخش: فیزیولوژی دام و طیور دبیر تخصصی: دکتر طوبی ندری

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۲ تاریخ بازنگری: ---/---/--- تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۰۸ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۰/۱۲/۱۰

رفرنس‌دهی: دیرنده، ع. چگونه می‌توان عملکرد تولیدی و تولیدمثلی گاوهای شیری را همزمان افزایش داد؟. علمی-ترویجی (حرفه‌ای) دامستیک، ۱۴۰۰؛ ۲۱(۳): ۴.

AnimSSAUT